

Lova, hur nervösa är Sverigedemokraterna för att fler av deras riksdagsledamöter ska hoppa av? De tonar förstås ner det här, men det är klart att det är viktigt för dem att inte sker fler avhopp. Det här är Dagens Eko med Robin Olin. I dag om Sverigedemokraternas plan för att stoppa avhoppen.

På förmiddagen 1 maj i år lägger Sverigedemokraten Elsa Viding ut en video på sin YouTube-kanal. Gränsen har passerats, står det, mot svart bakgrund. Jag lämnar SD.

Sen dyker Elsa Viding upp i bild bredvid en röd rosa blomsterbukett och pratar rakt in i kamera. Jag är förhållandevis ny inom politiken.

Det har stormat runt henne de senaste veckorna. Hon har deltagit på samma konferens som kända konspirationsteoretiker.

Men själva anser hon sig snarare att ha blivit tystad.

Jag skulle närmast passa mig för att tala av övertygelser i talastolen.

Och när Liberalerna nu också beskyllt henne för kunskapsförakt och hennes egen partiledning i Sverigedemokraterna inte bemött det, då har hon fått nog.

Jag har därför bestämt mig för att lämna partiet.

Elsa Viding tänker nu sitta kvar i riksdagen, fast som politisk vilde.

Gäst är Lova Olsson, politikreporter på Ekot.

Ja Lova, det här med avhopp från Sverigedemokraterna, det är väl något som partiet fått hantera förut?

Absolut, så är det.

Sverigedemokraterna är ju det riksdagsparti som har haft flest så kallade vildar genom tiderna.

En vilde är ju då en riksdagsledamot som har lämnat sitt parti eller uteslutits från partiet, men ändå sitter kvar i riksdagen.

Många av oss minns ju den förförandeatperioden 2014 till 2018, då hade Sverigedemokraterna hela sju stycken vildar.

Och då var det ju på riktigt turbulent.

Men ta oss med dit till den här förförandeatperioden, vad är det som händer då?

Det började ju med att Margareta Larsson som var riksdagsledamot och då också partiledaren Jimmy Åkessons svärmor lämnade partiet

i protest mot det hon kallade en ohälsosam ledarkultur.

Okej, alltså hennes svärson då?

Ja, precis så var det.

Vad gör hon då då?

Då bestämmer hon sig för att starta en massage salong och det blev ju det hon gjorde istället för att delta i riksdagsarbetet.

Okej, vad är det här för salong?

Ja, SVT's reporter var ju och besökte den och fick en behandling.

När var du sist i riksdagen och arbetade?

Han sitter där med baröverkropp och hon masserade också honom med pekfingeren på ögonbrynen, kan man se på det här klippet?

Ja, då måste jag tänka tillbaka.

September, den månad var sista då.

Annorlunda intervju.

Ja, men det är ju och jag tror att det är därför det som många som har sett det här klippet också.

Och det här sker då samtidigt som hon plockar ut en lön för sin plats i riksdagen?

Ja.

Men det här är alltså det första avhoppet under den här mandantperioden.

Hon var först ut, men sen var det ju då ett antal Sverigedemokrater som lämnade partiet eller blev uteslutna.

Sverigedemokraternas riksdagsledamot Hanna Vig lämnar partiet i protestmoturlarm om sexuella trakasserier i partiet hanteras.

Den Sverigedemokratiske riksdagsledamoten Pavel Gramov kommer inte att lämna sin riksdagsplats utan stannar som politisk vilde.

Sverigedemokraternas försvarspolitiska talespation Michael Jahn som lämnar SD och går över till det nya partiet Alternativ för Sverige.

Det låter väldigt stökigt.

Ja, men det var det. Stor uppmärksamhet fick ju när tre av Sverigedemokraternas riksdagsledamöter lämnade partiet och anslöt sig till alternativ för Sverige.

Som ju var ett då nybildat parti av de som tidigare hade lett Sverigedemokraternas ungdomsförbund.

Jag engagerade mig inte att rädda mitt land och våra barns framtid.

De var ju väldigt kritiska mot Sverigedemokraternas politik.

Jag håller därför idag att avsluta mitt engagemang för Sverigedemokraterna.

Jeff Al som var en av dem han sa bland annat att han tyckte att Sverigedemokraterna hade en undergiven position gentemot Moderaterna.

Han var kritisk till att de hade svängt i natofrågan.

Och gjorde det också för att slippa upp för fler brukna valöften.

Så de har helt andra politiska skäl tillhopp av dem.

Ja, så var det.

Samtidigt sa ju Jimmy Åkesson, partiledaren och andra Sverigedemokrater att det här var personer som de inte hade velat ha.

En del av dem här hade ju inte fått stå kvar polisterna i kommande val.

Och de kallade ofta Alternativ för Sverige Alternativ för Sparkade.

Sen spelar du ingen roll i praktiken när det gällde omröstningar och så.

Utan de här bildarna då var ändå marginaliserade egentligen utan politisk inflytande i riksdagen.

Men ändå låter det ju som ett problem för Sverigedemokraterna, eller?

Absolut. Det blev ju dels en debatt.

De här då mäter man faktiskt kan sitta kvar i riksdagen, ta ut fullt arvode, men inte jobba i riksdagen utan göra någonting helt annat.

I praktiken idag skulle någon kunna komma in i riksdagen, åka ner till Thailand och ligga och sippa drinkar.

Fyra år får lönen på kontot varje månad. Det finns ju ingen vanlig människa som har de bildkorn.

Och jag tycker att det är ett hån mot skattebetalen att det fungerar på det sättet.

Sverigedemokrater Mattias Carlson, han är en av dem som är kritiska till hela systemet.

Han tycker att Vildar borde förlora sin riksdagsplats.

Med geivet ett annat läge mellan blocken så hade du kunnat få jättestora konsekvenser.

En enskild person skulle då kunna till exempel avgöra stora frågor kring hur vi där Sverige ska gå i krig

eller vilka ekonomiska projuter vi ska göra i tväs, men vad man blir invål på att göra.

Det är ett demokratiskt problem, inte jätteproblem.

Så man ska ändra lagarna så att det inte ska finnas några politiska vilda längre då?

Ja, så tolkar jag honom. Men det är ju inget parti som riktigt har drivit den frågan.

Så det kommer inte att hända nu i alla fall.

Däremot har man ju faktiskt ändrat reglerna så att en politisk vilde förlora nu automatiskt sin utskottsplats om man har någon sån.

Sen är det också så att om man är frånvarande från många voteringar utan giltigt skäl då kan hela arvudet eller delar av arvudet dras in.

Det kan bli svårare att stå hemma och ge ögonbrinsmassage helt enkelt.

I alla fall om det går ut över riksdagsarbetet så att man inte kommer dit och voterar.

Klart för röstning, ja för utskottet, nej för reservationen.

Är omröstningen avslutad, svaret är ja.

Påverkar det synen på Sverigedemokraterna på något sätt då?

Det är klart att det är besvärande för ett parti.

Bilden av att det var ett stöktigt rörligt parti som inte hade koll på sina riksdagsledamöter att behöva svara på frågor om det hela tiden när de egentligen vill prata om annat den politik de ska bedriva och de förslag de har.

Närför man undrar ju varför?

Varför just Sverigedemokraterna har så många avhopp?

Den förklaring man brukar ge även nu när jag pratar med Sverigedemokrater själva så säger de ungefär att det blir lättare så här för ett parti som växer fort.

Det är svårare att få koll på att personerna är så där perfekta och rediga som man vill ha i ett parti.

Det har kommit många nya medlemmar som snabbt ska bli fullfiedade politiker och direkt in i riksdagen.

I många andra partier så är det en lång karriärväg innan man når en riksdagsplats.

Det är kul men många gånger på det politiska arbete man har gjort.

Politiska motståndare brukar nog säga det ibland att Sverigedemokraterna har fler udda politiker eller dåliga politiker än andra.

Men jag vet egentligen inte om det är belagt på något sätt att det ser ut så.

Förra mandatperioden hade ju Sverigedemokraterna en politisk vilde i riksdagen.

Så då gick det bättre utifrån?

Ja, en under den här 2014 till 2018.

Men gör partiledningen någonting då för att försöka förändra och slippa bildar?

Ja.

Valberedningen med ordförande Josef Fransson i Spetsen

bestämde sig för att försöka vässa rekryteringsprocessen.

För det första har ju Sverigedemokraterna en riksdagslista.

Alltså man har en central valsedel.

De 60 namnen i topp är de samma i hela landet.

Och inför valet 2022 så lät man distrikten tycka till mer.

Alltså komma med inspel på namn.

Och då tänker man sig att om distrikten spelar in sina bästa kandidater då

får man sätta en tilltro till att de vet vilka de är.

Att de är rediga, duktiga och inte kommer att haverera så att säga.

Hela 50 av de här 60 personerna på valsedeln var sådana som redan satt i riksdagen.

Och det är rimligen så att satsar man på personer som har varit med förr så tänker man att det är lättare att de håller måttet.

I augusti 2022 har Sverigedemokraternas valspurt börjat.

Du är valkampanjen i gång på riktigt.

Gino Åkesson kampanjer tillsammans med Jessica Stegrud.

Tidigare EU-parlamentariker som nu står på plats 8 på partiet riksdagslista inför valet.

På plats 12 på listan finns Elsa Widing.

Du är civilingenjör från Chalmers.

Och du brukar kallas för energiexpert.

En kvinna med långt CV, häddhantad av Sverigedemokraterna.

Som i största sannolikhet så kommer det att bli var riksdagskvinna i höst.

Ja, det vore väldigt trevligt om jag inte säger någonting fel om klimat eller något annat.

Så vi vore så jordvård så man ska inte ta ut något förskott.

Vad är det Sverigedemokraterna ser framför sig att Elsa Widing ska bidra med som ny SD-politiker?

När man pratar med Sverigedemokraterna, både tidigare och nu, så är det ju tydligt att de ser henne som ett kap.

Och det är ju inte så svårt att förstå varför egentligen.

Miljöpartiet och socialdemokraterna, de släcker ner Sverige, deras politikled till mer fossila utsläpp.

Det råder inget som helst fecken om det.

Hon är ju profilerad, hon är oredd, hon är bra tycker de i sociala medier, hon går igenom bruset.

Och dessutom så har ju hon en lite annorlunda profil än många andra politiker.

Hon ifrågasätter ju begreppet klimatkris, liksom många Sverigedemokrater gör och gissar jag en del av deras väljar också.

Så de tycker att hon är perfekt och de är väldigt nöjda med att hon vill stå på deras riksdagslista.

Hon var ju en av de få då som var alldeles nya när hon skulle in på den här valselden.

Och som jag förstår är så träffade hon förstås ett antal personer i enskilda samtal.

För att kolla vad hon vill, vad kan hon, vad går hon för, vad innebär uppdraget som riksdagsledamot.

Hon träffade också personligen valberedningens ordförande Jose Fransson som jag har förstått det.

Sticker det ut att man har så många sådana här församtal?

Att det går till på det sättet, det har jag inte hört talas om att andra partier gör.

Det vill säga träffar personen i flera enskilda möten.

Men så kan det säkert vara om ett annat parti också direkt rekryterar, alltså det blir ju en direkt varvning av en person.

Men det är inte vanliga.

Du ger ändå intrycket av att de försöker vara väldigt noggrann här då?

Precis. Alla partier skulle jag säga kolla sina kandidater ganska noggrant idag.

Även Sverigedemokraterna har ett formulär som man får fylla i.

Där man ungefär försäkrar att man inte har några skelettigardroben eller var det kan vara för skelettigardroben man har.

Då ska man skriva in det.

Ja, då ska man ange det. Det förväntas man göra.

Kan du säga att jag har rakt.

Ja, valberedningen vill helt enkelt veta.

Här tolman ärade ledamöter av Sveriges riksdag.

Härmed förklarar jag 2022-2023 års riksmöter öppnat.

Så när Sverigedemokraterna då inleder den här mandatperioden 2022-2026

tror du att den här strategin har fungerat och hittar de här mer solida politikerna?

Jag tror att de är jättenöjda.

Det säger de också när man pratar med er.

De tycker att de har en tung, kompetent riksdagsgrupp som är stabil och som har erfarenhet.

Sen har de då ett par nya namn som de betraktar som väldigt starka kort.

Sverigedemokraterna har fått kritik för att de saknar kvinnliga företrädare.

Men jag tror ändå att de har försökt jobba med att hitta kvinnor som kan stå högt på listorna.

En slags smygkvotering.

Det skulle de inte erkänna på något sätt.

Jag har pratat med valberedningen om det här.

Men det är klart att de vill ha kvinnor som är profilerade och utåtriktade.

Bra i sociala medier tror jag är en egenskap de gillar och tycker är viktig också.

Men som dessutom man kan vara säker på att de inte hoppar av.

Absolut.

Riksdagsledamoten Elsa Widing lämnar Sverigedemokraterna och därmed får Riksdagen sin första politiska vilda den här mandatperioden.

För då undrar man ju när den första maj kommer och avhoppet är ett faktum.

Hur stort problem är det?

De Sverigedemokrater man pratar med avdramatiserar det här.

Och det är ju inte så konstigt egentligen.

De säger att det här är ett enstaka avhopp.

Men de erkänner ju eller de är ju väldigt tydliga med det säger ju Jimmy Åkesson också att det här var en fel rekrytering.

Jag vet inte om de har belägg för det men de säger också eller antyder också att hon inte kommer att sitta kvar antagligen i Riksdagen hela mandatperioden ut.

För det är inte det hon vill egentligen sitta där.

Men var gick det snett då?

Om Sverigedemokraterna varit så noggranna i sin rekrytering och så har de hittat

Elsa Widing och så blir det inte alls så som de har tänkt sig.

Det verkar som de tänker att det beror på att hon är en utpräglad individualist.

Hon hade svårt att inordna sig i riksdagsarbetet.

Det här är den bild Sverigedemokraterna ger såklart.

Elsa Widing har ju en annan syn på det här.

Men de konstaterar helt enkelt att hon är en ensam seglare som en Sverigedemokrat uttrycker sig.

Och i Sverigedemokraterna så finns det ju inte så mycket utrymme alltid för att vara ensam seglar.

Man följer det partiet har gjort och bestämt och det låter inte på dem som att hon var beredd att göra det.

Och hennes bild av det hela?

Hon är ju kritisk till hur de har behandlat henne.

Hon tycker inte att hon har fått ta del av det här klimatarbetet som Sverigedemokraterna bedriver i riksdagen.

När de ska skriva en motion eller ett nytt program.

De verkar inte överens om vad går riksdagsarbetet ut på egentligen.

Lova, i botten här finns det ju också matematik, alltså regeringsunderlaget.

Regeringen är beroende av Sverigedemokraternas röster i riksdagen för att styra landet.

Hur tänker man kring det nu om det blir fler vildar?

Vad händer då?

Än så länge verkar de ju förlyttas på både regeringsföreträdare och Sverigedemokraterna, att Elsa Widing gör som hon har sagt.

Är du orolig för att hon kommer rösta andorlunda än Sverigedemokraterna i avgörande frågor?

Jag är svårt att se att hon har blivit miljöpartist eller socialdemokrat över en natt, utan hon säger ju själv att hon kommer fortsätta rösta som partiet gör i avgörande frågor.

Man får väl ta henne på orden och hoppas att det blir så.

Men skulle det komma fler politiska vildar under mandatperioden,

är det så klart att det är ett jättebekymmer för de styrande partierna, alltså regeringen och Sverigedemokraterna.

Så att rimligen måste de ju fundera över det.

Sverigedemokraterna säger ungefär, ja, vi, vi känner oss lugna.

Är det någonting som kommer att haverera framöver, så är det liberaler som inte kommer att förmås sig att rösta med ett tiderförslag från tidiga avtalet?

Liberaler som inte är så glada för samarbetet med SD.

Exakt. Det så säger de.

Så nu pekar man fingrar mot varandra här. Nej, det är ni som har vildar.

Absolut. Eller ni som kan komma och få problem med er riksdagsgrupp.

Och vet vi vad en sådan situation kan innebära?

Alltså en regering som försöker styra måste förhålla sig till vildar för att få genom sin politik.

Det är klart att det inte okomplicerat eftersom det fortfarande är jämt i riksdagen mellan oppositionspartierna och tidepartierna, de fyra tidepartierna.

Det är ju då 176 röster mot 173.

Det finns ju det väldigt kända exemplet hur det var förra mandatperioden när den tidigare vänsterpartisterna Amine Kakabave blev vilde och satt kvar i riksdagen.

Och gjorde upp med socialdemokraterna och regeringen i ett antal frågor som var viktiga för henne.

Hon ställde alltså krav för att släppa fram Magdalena Andersson som statsminister.

Men jag tror att få tänker sig att det kommer att upprepas, att det varit undantag.

För det man kan säga om vildarna, jag menar ingen tror ju att Elsa Widing vill ha Magdalena Andersson som statsminister.

Så att det låter som att Sverigedemokraterna känner sig trygga i det än så länge.

Men som vi alla vet så kan ju vara som helst hända i politiken.

Det känns som att det ligger lite i ordets betydelse också, vildare.

Ja, så är det ju.

Tack Lova.

Tack.

Och det var allt från Dagen Seco. Vi hörs igen imorgon.

[Transcript] Dagens Eko / Sverigedemokraternas plan för att stoppa avhoppen

Programledare var Robin Olin och gäst Lova Olsson.

Producerade gjorde Elin Romelioto, Ulrika Lindqvist och Ulla Svensson.

Mila oss gärna på Dagens Eko, att Sverigesradio.se.